

BIOGRAFIE ILUSTRATĂ ILLUSTRATED BIOGRAPHY

George Ștefănescu s-a născut în 20 aprilie 1914 la Plăinești / Dumbrăveni, comună situată între Focșani și Râmnicul Sărat. Tatăl, Gheorghe, comerciant, descindea dintr-o familie de macedoneni veniți din Bitolia sârbească; mama, Sanda (n. Cătănaru), era orginară din comuna vrânceană Crucea de Jos. Numele Ștefănescu se trage de la străbunicul artistului, preotul Ștefan din Skopje. George, al doilea copil al familiei, sosit pe lume la doi ani după Victoria, era urmat de Ileana (Leana) și de Alexandru (Delu).

Școala primară a făcut-o în comuna natală. Recomandat de profesorul de desen al Liceului Regele Ferdinand din Râmnicul Sărat, a intrat ucenic la pictorul de biserici Constantinescu. Deprinde tehnica frescei la Biserica Dărămați din Râmnicul Sărat, iar pictura de șevalet, în atelierul lui Constantinescu. În 1933, după bacalaureat, vine la București, hotărât să devină pictor. Se pregătește pentru Academia de Arte Frumoase cu Ion Theodorescu-Sion (1882–1939), care preda pictura și în Studioul de pe Str. Doamnei. Printre cursanți: Gheorghe (Geo) Zlotescu (1906–1983), Dimitrie Berea, Alexandru Basarab, W. Sigfried, Ion Gherner, Rodi-

George Ștefănescu was born on the 20th of April 1914 at Plăinești / Dumbrăveni, a small village lying somewhere between Focșani and Râmnicul Sărat. His father, Gheorghe, a merchant, descended from a Macedonian family originating from Serbian Bitola; his mother, Sanda (b. Cătănaru), was born at Crucea de Jos, a village in Vrancea County. The

name Ștefănescu first belonged to artist's great-grandfather, called Ștefan, a priest at Skopje. George, the second child of the family, born two years later than Victoria, was followed by Ileana (Leana) and Alexandru (Delu).

◀ Cu Victoria, sora cea mare /
With Victoria, artist's elder sister, 1924

◀ Autoportret / Selfportrait
pastel pe hârtie / pastel on paper
50 × 45 cm, 1958

George graduated primary school in his native village. As a student at the King Ferdinand High School, the drawing teacher recommended him to the church painter Constantinescu, whose apprentice he became. He learned fresco technique at the Dărămați Church from Râmnicul Sărat, and easel painting, in Constantinescu's studio. In 1933, after graduation, he comes to Bucharest, determined to become a painter. He trains for the Academy of Fine Arts with Ion Theodorescu-Sion (1882–1939), who used to teach the art of painting in the Studio in Doamna Str. too. Among his studio fellows, Gheorghe (Geo) Zlotescu (1906–1983), Dimitrie

▲ Ca elev al Liceului Regele Ferdinand /
As a student at King Ferdinand High School
Râmnicul Sărat, 1931

ca Botez-Bondi, Zoe Vermont și Dida Minescu-Zissu. Se înscrie la Facultatea de Drept și la Academia de Arte Frumoase (1933–1936). La Academie, profesorul de desen Nicolae Dărăscu (1883–1959) îi prețuiește talentul. Este posibil ca și originea macedoneană, după tată, a lui Dărăscu să fi stat la baza legăturii dintre cei doi: prietenia lor va dura până la dispariția maestrului.

În mai 1934, pentru a se putea întreține, se angajează la Societatea Kardex Nicolae Iovanovici. Până la începerea stagiului militar, își continuă studiile la Academie și lucrează în atelierul lui Dărăscu, care îl va lua Balcic, în paradisul pictorilor.

Berea, Alexandru Basarab, W. Sigfried, Ion Gherner, Rodica Botez-Bondi, Zoe Vermont and Dida Minescu-Zissu were the most prominent. George enrolls for the Law School and the Academy of Fine Arts (1933–1936). At the Academy, the drawing professor Nicolae Dărăscu (1883–1959) appreciates his artistic gifts. Maybe the Macedonian origin of Dărăscu's father had contributed to their perfect relationship: their friendship lasted until the latest day of his master.

In May 1934, in order to earn his living, he takes a job at the Kardex Nicolae Iovanovici Society. Until the debut of his military service, he attends the Academy courses and trains in Dărăscu's studio. George accompanies Dărăscu to Balcic, the painters' paradise.

In 1936, George Ștefănescu lives in Bucharest, in 8, Roma Str. Together with Popescu Ghimpați (1906–1950) and Bob Bulgaru (1907–1939), possible neighbours, he participates in a group exhibition opened at the Mozart Hall, in Victoria Way. He also exhibits paintings in an art shop close to ARO Cinema.

Preserved in the family collection, *Natură moartă cu mușcată / Still-life with Pelargonium*, a work achieved in this period, shows remarkable compositional and chromatic qualities. He paints at Plăinești, Căndești, Bordești, Dragosloveni, Jideni, Râmnicul Sărat and Balcic. Military service forces him to give up art; in the period November 1936–November 1937 he is at the Officers' School of Craiova, training in the 28 Artillery Regiment.

George makes friends with Ion Ionescu; when Ionescu's novel *Oameni cu buche / Educated People* is launched, he exhibits graphic works and oil paintings in the same bookshop from Craiova. Novelist's portrait is also displayed among the exhibits. After the military service he comes back to Bucharest and takes a job at SONACO (National Society of Constructions S.A.R.), directed by Eng. Liviu I. Ciulley.

În 1936 George Ștefănescu locuiește în București, pe Str. Roma, nr. 8. Împreună cu Popescu Ghimpați (1906–1950) și Bob Bulgaru (1907–1939), posibili vecini, participă la o expoziție de grup deschisă în Sala Mozart de pe Calea Victoriei. Expune pictură și într-un magazin de artă situat lângă Cinematograful ARO.

Păstrată în colecția familiei, *Natură moartă cu mușcată*, lucrare din această perioadă, atestă certe calități compoziționale și cromatice. Pictează peisaje la Plăinești, Cândești, Bordești, Dragosloveni, Jideni, Râmnicul Sărat și Balcic. Stagiul militar îl constrânge să renunțe la artă: în perioada noiembrie 1936–noiembrie 1937 se află, în cadrul Regimentului 28 Artilerie, la Școala de ofițeri din Craiova.

Se împrietenește cu Ion Ionescu, care, cu ocazia lansării romanului său, *Oameni cu buche*, într-o librărie craioveană, îl invită să expună grafică și uleiuri. Portretul romancierului, executat de George Ștefănescu, figurează printre exponate. După încetarea stagiului militar revine în Capitală și se angajează la SONACO (Societatea Națională de Construcțiuni – S.A.R.), condusă de ing. Liviu I. Ciulley.

Desenează vestimentație pentru o casă de mode, proiectează mobilier, schițează decorațiuni interioare. Din perioada respectivă au supraviețuit câteva scaune de lemn curbat, cu spătar lucrat în traforuri geometrice de inspirație folclorică.

În vara lui 1938 îl întâlnește pe Alexandru Mazilescu, experimentat în arta decorativă și în tehnica frescei. Până la plecarea acestuia în S.U.A. (mijlocul deceniului VI), lucrează împreună decorații murale și fresce. *Fecioara cu Pruncul*, icoană pe sticlă pictată de Mazilescu, dăruită lui Radu Ștefănescu, fiul pictorului, stă mărturie pentru frumoasa relație dintre cei doi artiști. Pe Str. Sfinților, nr. 10, unde locuiește, este vecin cu arh. Nicolae Crețoiu – unul dintre autorii aripii noi a Palatului Băncii Naționale Române –, cu care va păstra bune relații.

▲ Pe stradă în București / In the street in Bucharest, 1937

He draws clothes for a fashion house, designs furniture, sketches interior decoration. Some of the curved-wood chairs with backs wrought in geometric tracery of folk inspiration have still survived.

In the spring of 1938 George meets Alexandru Mazilescu, an expert in decorative art and fresco technique. Until the latter's leave for the U.S.A. (mid of the sixth decade), they achieve mural decorations and frescoes. *Fecioara cu Pruncul* / *Virgin and*

◀ Cu camarazii (Detașamentul Vânători de Munte) /
With comrades (Mountain Troops Detachment)
1943

Child, the icon on glass Mazilescu painted and offered as a gift to Radu Ștefănescu, George's son, is a testimony for the wonderful relationship between the two artists. He lives in 10, Sfinți Str., in the same house with Arch. Nicolae Crețoiu – an author of the Romanian National Bank Palace's new wing – , with whom he will also be in wonderful terms.

In 1939 George is mobilized in the 62 Artillery Regiment. Leaving the Capital City, he has to give up painting for a period of time. In Bukovina, the place his detachment is sent to, he is deeply moved by the painted churches, and this fact will later influence his art.

In March 1940 George comes back to Bucharest and resumes his job with SONACO; in April he marries Aneta Dinu. In the period 1941–1942 he attends the private School of Painting from the Villacrosse Passage, in Victoria Way. The courses are supervised by Lucian Grigorescu (1894–1965), Platon Cazanovici and Mihail Gheorghiuță (School's sponsor). The colourist Lucian Grigorescu will have a strong influence upon George's chromatics.

On the frontline, as a second lieutenant, George fights in the 21 Artillery Regiment and in the 4 TM Detachment. On 12 April 1944, while in Crimea, he is seriously wounded: the horse steps over a mine which, after exploding, causes him a cerebral traumatism and deep wounds in the leg. The future painter survives due to his servant, who carries him to the Simferopol sanatorium, wherefrom he is repatriated. War recollections will always obsess him, and for a long period of time the pains will prevent him deal with painting.

În 1939 este mobilizat în Regimentul 62 Artilerie. Părăsind Bucureștiul, este nevoit să renunțe un timp la pictură. Detașamentul său este deplasat în Bucovina. Revelația bisericilor bucovinene pictate îi va influența definitiv arta.

În martie 1940 revine în București și reia activitatea la SONACO; în aprilie se însoară cu Aneta Dinu. În anii 1941–1942 frecventează Școala particulară de pictură din Pasajul Villacrosse de pe Calea Victoriei. Cursurile sunt conduse de Lucian Grigorescu (1894–1965), Platon Cazanovici și Mihail Gheorghiuță (sponsorul Școlii). Coloristul Lucian Grigorescu îi va marca puternic cromatica.

Pe front, ca sublocotenent, luptă în Regimentul 21 Artilerie și în Detașamentul 4 TM. În 12 aprilie 1944, în Crimeea, este grav rănit: calul calcă pe o mină care, explodând, îi provoacă un traumatism cerebral și răni grave la picioare. Supraviețuiește datorită ordonanței, care îl transportă la sanatoriul din Simferopol, de unde va fi repatriat. Amintirile anilor de război îl vor obseda neconținut, iar suferințele fizice îl vor împiedica să picteze o bucată de vreme.

↳ În timpul manevrelor / During Manoeuvres, 1940

Revenit în București, lucrează, până în iunie 1946, la S.A.R. „Porcelanuri Rosenthal”. În paralel frecventează, în cadrul ARLUS, Cercul de scenografie și regie teatru condus de Ion Sava. În perioada august 1946–octombrie 1950, este angajat la Filmul popular / Romfilm. În paralel, ca artist independent, își amenajează un atelier în care execută comenzi de afișe, titluri și generice de film. În 1947 își întrerupe serviciul din pricina reactivării leziunilor și se internează în sanatoriu.

În 1948 face proiecte de grafică, desenează decorațiuni interioare și reia pictura de șevalet. Este transferat la Întreprinderea Cinematografică a orașului București (octombrie 1950–ianuarie 1951), unde conduce Laboratorul de Prelucrare a Peliculei de la Mogoșoaia. Are din nou probleme de sănătate: migrenele, durerile de cap, parezele, tulburările de vedere îl împiedică să facă artă. Este nevoit să renunțe la atelier și la slujba din

Back to Bucharest, George works, until June 1946, with the Rosenthal-Porcelain Anonymous Society. He also attends Ion Sava’s classes of scenography and stage direction, organized by ARLUS (Romanian Association for Strengthening Relationship with Soviet Union). In the period August 1946–October 1950, he is an employee of the Popular Film / Romfilm Enterprise. As a free-lance artist, in his own studio, he makes advertizing graphics – especially posters and main titles. In 1947 he interrupts activity due to lesion reactivation and is sent to the sanatorium.

In 1948 he makes graphic works, draws inner decoration and resumes easel painting. George moves to the Bucharest Film Enterprise (October 1950–January 1951), where he directs the

Cinematografie. Se angajează la Ministerul Energiei Electrice. În aprilie 1951 divorțează și se mută într-o garsonieră din Calea Dorobanților, nr. 10. O cunoaște pe Alexandra (Didi), viitoarea lui soție, fiica cea mică a lui Carol și a Sofiei Misinschi. În 17 noiembrie 1951 se căsătorește, iar în februarie 1953 se naște fiul lor, Radu Ștefănescu. Familia se mută pe Str. Dinicu Golescu, nr. 9.

Pictorul Nicolae Dărăscu, profesorul și mentorul său, locuiește în apropiere. George Ștefănescu nu poate picta, dar, frecventând atelierul lui Dărăscu, își dă seama că aparține trup și suflet artei. În 1955, ca director la Magazinul Electrotehnica, înființează un atelier de obiecte decorative executate manual. Face și proiecte de pictură murală pentru Ministerul Energiei Electrice.

Încurajat de Dărăscu, își amenajează un atelier în una din camerele apartamentului și, printr-un efort de voință, reîncepe să picteze. Naturile moarte și portretele datate 1956 și 1957 sunt martorele acestei perioade. Cu artiștii plastici Alexandru și Malvina Cumpătă, vecini de bloc, discută pictură și vizitează expoziții de artă. În vara lui 1957 își ia trusa de pictură, cutia de culori cu șevalet integrat, scăunelul rabatabil și face peisaje la Cernica, Pasărea, Băneasa și Mogoșoaia. Pasta densă, cromatica puternică îi caracterizează pânzele. Ulterior, critica le va confirma: „Lui George Ștefănescu nu-i e frică de culoare!”

Amintirea meleagurilor natale, a anilor de liceu petrecuți la Râmnicul Sărat nu-l lasă indiferent: semnează lucrările G.Ștef.

▲ Didi, soția artistului, cu Radu în Cișmigiu / Didi, artist's wife, and Radu in the Cișmigiu Gardens 1954

Film-processing Lab at Mogoșoaia. As a free artist, he arranges a studio and achieves posters and main titles. His precarious health – headaches, pareses, sight disorders – prevent him make art. He is compelled to close his studio and resign from the Film Enterprise. He takes a job with the Ministry of Electrical Engineering. In April 1951 George divorces and moves into a one-room flat in 10, Dorobanți Way. He meets Alexandra (Didi), his future wife, Carol and Sofia Misinschi's younger daughter. On 17 November 1951 they get married, and in February 1953 their son, Radu Ștefănescu, is born. The family moves to 9, Dinicu Golescu Str.

Painter Nicolae Dărăscu, his master and mentor, lives in the proximity. George Ștefănescu cannot paint,

but, while frequenting Dărăscu's studio, he realizes that his life cannot be separated from art. In 1955, as a managing director of the Electrotehnica Chain Store, he sets up a studio for hand-made decorative objects. He also draws mural-painting sketches for the Ministry of Electrical Engineering.

Stimulated by Dărăscu, he arranges a studio in one of the apartment rooms and, by his own willpower, resumes painting. The still-lives and portraits he achieved in 1956 and 1957 bear witness. George discusses painting with his neighbours, the fine artists Alexandru and Malvina Cumpătă, whom he accompanies to different art exhibitions. In the spring of 1957 he takes the painting case, the dye box with integrated easel, the folding stool and makes landscapes at Cernica, Pasărea, Băneasa and Mogoșoaia. The thick paste and strong

► În turneu cu *Mamouret* la Budapesta /
During the Budapest tour with *Mamouret*
1960

Râmnic și *Ștefănescu Râmnic*, în general, jos, în dreapta. Sub nume pune data, fie în forma 1957, fie prescurtată, 957 ori 58. 1958 este un an de cotitură prin revenirea definitivă în artă. În martie devine membru al Uniunii Artiștilor Plastici (U.A.P.) și al Fondului Plastic din România, iar în septembrie, la recomandarea doamnei Lucia Sturdza Bulandra (1873–1961), se angajează la Teatrul Municipal, unde va lucra până la pensionare, în 1974.

Semnează scenografia piesei *Dacă vei fi întrebat*, de Dorel Dorian (premierea: 20 august 1959), și, cu acordul doamnei Bulandra, își amenajează în Teatru un atelier de pictură, pe care, în 1960, îl mută în Splaiul Independenței, în apropierea sălii de spectacol din Str. Schitu Măgureanu, nr. 1. Maestrul Nicolae Dărăscu se stinge în august 1959 la București.

Viața pictorului se împarte între familie, teatru și artă; pictura lui capătă un curs ascendent. Împreună cu Nicolae Savin proiectează decoruri pentru piesa *Mamouret*, de Jean Sarment, cu doamna Bulandra în rolul principal (premierea: 23 ianuarie 1960). Doamna Bulandra îi comandă portretul actorului Tony Bulandra pentru Muzeul Teatrului Național din București. Pictează uleiuri în care figurează actorii Teatrului: Clody Bertola (în *Fecioara din Orléans*, de Friedrich Schiller), Lucia Sturdza Bulandra, singură sau cu Lazăr Vrabie (în piesa *Mamouret*).

Însoțește trupa Teatrului la Budapesta, unde pictează acuarele și uleiuri și leagă prietenii cu artiști plastici maghiari. Lucrările realizate în timpul turneului sunt prezentate în expoziția deschisă în Foaierul Teatrului Municipal, alături de cele ale

chromatics characterize his canvases. Later on, the critique will confirm: “George Ștefănescu is not afraid of colours!”

George’s native places, his high-school years spent at Râmnicul Sărat stir his memories: he signs *G.Ștef. Râmnic* and *Ștefănescu Râmnic*, usually at the right bottom of the work. Under the name, he puts down the date, either 1957 or, on short, 957 or 58. 1958 stands for a turning-point year. In March he becomes a member of the Fine Artists’ Union (F.A.U.) of Romania and of the Plastic Fund, and in September, due to the recommendation received from Mrs. Lucia Sturdza Bulandra (1873–1951), George takes the job of a scenographer at the Bucharest Metropolitan Theatre, where he will work until 1974, the year of his retirement.

He signs the scenography of the play *Dacă vei fi întrebat / If You are Asked*, by Dorel Dorian (première: 29 August 1959), and, with Mrs. Bulandra’s agreement, he arranges a painting studio in the Theatre building – in 1960 the studio will be moved to Independența Rd, close to the house in 1, Schitu Măgureanu Str. Nicolae Dărăscu dies in August 1959 in Bucharest.

arh. Paul Bortnovschi și ale actorului Mircea Șeptilici. Colecționarul Mișu Weinberg (1907–1974) vizitează expoziția și, prin actorul George Oprina, face cunoștință cu George Ștefănescu; între colecționar și pictor se naște o legătură pe viață. Concediul îl petrece la Călimănești, unde pictează peisaje și portrete de familie.

Schițează decoruri pentru piesa *Întoarcerea*, de Mihai Beniuc (premiere: 19 noiembrie 1960), și, alături de Paul Bortnovschi, semnează frumoasa scenografie a spectacolului *Rustica '50-'60*, de Silvia Andreescu și Theodor Mănescu (premiere: 8 mai 1961). Își deschide o expoziție de pictură (peisaje și flori) în Foaierul Teatrului Municipal.

În 1962 proiectează decoruri și costume pentru piesa *Camera fierbinte*, de Al.I. Ștefănescu (premiere: 27 martie), și decoruri pentru spectacolul *Război și pace* de Alfred Neumann, Erwin Piscator și Guntram Prüfer, pe un text adaptat după romanul omonim scris de Lev Tolstoi (premiere: 25 iunie); pentru redarea luptelor, introduce elemente noi în scenografia românească: proiecții de diapozitive și, pe lângă actori, păpuși. De asemenea, concepe costume pentru piesa *O singură viață*, de Ionel Hristea (premiere: 5 decembrie).

Uniunea Artiștilor Plastici îi pune la dispoziție un spațiu de atelier în incinta Muzeului Memorial Pictor Gheorghe Tattarescu, pe Str. Domnița Anastasia, nr. 7. La parterul clădirii, pe gangul de acces spre curtea interioară, în încăperile în care doamna Georgeta Wertheimer Ghika, nepoata pictorului Tattarescu, pretindea că fuseseră folosite de ucenicii maestrului, își amenajează „studioul” în care va lucra ori expune și în care, până la plecarea definitivă din țară (1989), va invita colecționari, prieteni și iubitori de artă.

Viața artistului se desfășoară între sala de spectacol din Str. Schitu Măgureanu, nr. 1, atelierelor de tâmplărie, croitorie și recuzită din zona rondului dominat de statuia lui Mihail

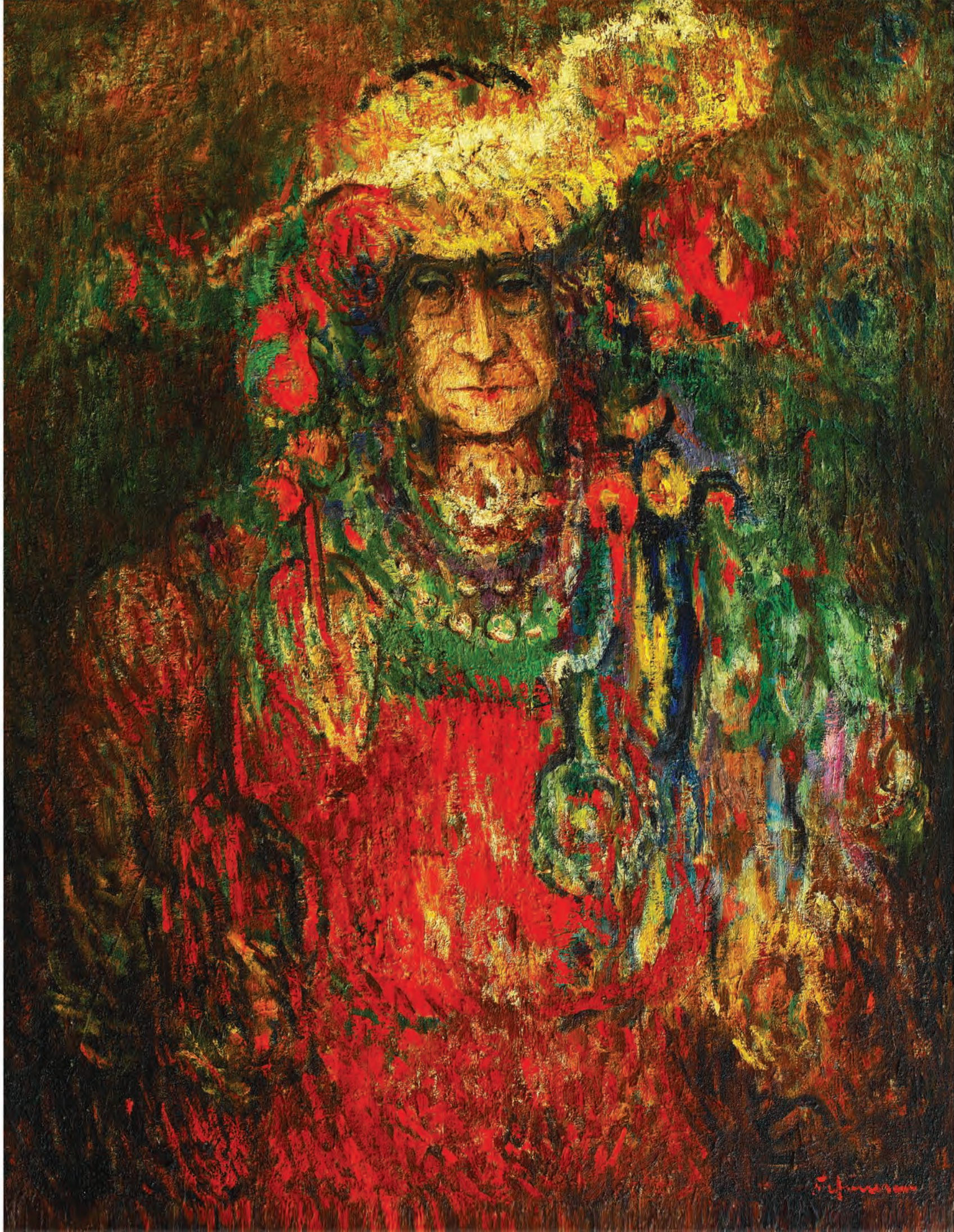
Painter's life is “shared” among his family, theatre and art: his artistry is more and more appreciated. Together with Nicolae Savin he designs settings for the play *Mamouret*, by Jean Sarment (première: 23 January 1960), with Mrs. Bulandra in the main part. Mrs. Bulandra orders him Tony Bulandra's portrait for the National Theatre Museum in Bucharest. But George's oils represent other actors of the Theatre too: Clody Bertola in Friedrich Schiller's play *Fecioara din Orléans / The Maid of Orleans* and Lucia Sturdza Bulandra in *Mamouret* (single or with Lazăr Vrabie).

George accompanies the troupe of the Theatre to Budapest, where he paints watercolours and oils and makes friends with some Hungarian fine artists. The works achieved in Budapest are exhibited in the Theatre Foyer, along with the canvases signed by Arch. Paul Bortnovschi and actor Mirea Șeptilici. Art collector Mișu Weinberg (1907–1974) visits the exhibition and, through actor George Oprina, meets George Ștefănescu; a life-long friendship is born between the collector and the painter. He spends holidays at Călimănești, painting landscapes and family portraits.

He sketches settings for the play *Întoarcerea / The Return*, by Mihai Beniuc (première: 19 November 1960), and, together with Paul Bortnovschi, signs the settings for the performance *Rustica '50-'60 / Rustic '50-'60*, by Silvia Andreescu and Theodor Manescu (première: 8 May 1961). George organizes his solo exhibition (landscapes and flowers) in the Foyer of the Metropolitan Theatre.

In 1962 he designs the settings and costumes for the play *Camera fierbinte / The Hot Room*, by Al.I. Ștefănescu (première: 27 March), and the settings for the performance

▸ Lucia Sturdza Bulandra în *Nebuna din Chaillot / Lucia Sturdza Bulandra in The Madwoman of Chaillot* ulei pe pânză / oil on canvas, 93 × 72 cm, 1972

Kogălniceanu, atelierelor de tapițerie din Splaiul Independenței și propriul „studio” de pe Str. Domnița Anastasia, nr. 7. În paralel cu proiectele de scenografie și schițele de costume de teatru, desenează, pictează acuarele și lucrări în tempera, guașe și uleiuri. Mișu Weinberg îl vizitează regulat, la *jour fixe*. Faptul că, în Colecția Mișu Weinberg, lucrările lui George Ștefănescu se află în compania unor mari maeștri ai picturii românești, precum Iser, Pallady, Petrașcu, Ciucurencu, Lucian Grigorescu etc., este, desigur, o șansă, dar și o „povară”.

În vara lui 1962 își petrece vacanța pe litoral, la Constanța, Mamaia, Eforie și Tuzla, unde se dedică marinelor. Acuarela devine unul din mijloacele de expresie preferate. În noiembrie își deschide expoziția „George Ștefănescu, Pictură și scenografie” în Foaierul Teatrului din Str. Schitu Măgureanu.

Spectacolele în care este implicat sunt piesele *Portretul*, de Alexandru Voitin (premiere: 2 octombrie 1963), la care schițează decorurile și costumele, și *Fii cuminte, Cristofor!*, de Aurel Baranga (premiere: 25 noiembrie 1964), unde semnează design-ul costumelor. Participă la Bienala de Scenografie a orașului București. Anul 1964 este marcat de munca în atelier. Sfaturile colecționarului Mișu Weinberg îi orientează arta și cariera: alege împreună lucrările destinate expoziției care îl va impune definitiv ca pictor.

În 1965, la solicitarea regizorului Liviu Ciulei, face asistență de costume la filmul *Pădurea spânzuraților*, ecranizarea romanului omonim semnat de Liviu Rebreanu. Pelicula obține „Palme

▲ George Ștefănescu, 1963

Război și pace / War and Peace, by Alfred Neumann, Erwin Piscator and Guntram Prüfer (premiere: 25 June), whose text followed Leon Tolstoy's homonymous novel; the fights were rendered by introducing some innovative elements in Romanian scenography: slides projected on screen and, beside actors, puppets. George also drew the costumes for the play *O singură viață / A Unique Life*, by Ionel Hristea (premiere: 5 December).

Fine Artists' Union offers him a studio space in the Painter Gheorghe Tattarescu Memorial Museum, in 7, Domnița Anastasia Str. On the ground-floor of the dwelling, along the passage towards the inner courtyard, in the rooms which, as Mrs. Georgeta Wertheimer, Tattarescu's niece, pre-

tended, had once been used by master's disciples, George arranges his studio; it is here he will paint, exhibit and invite friends, art collectors and art lovers until his leave for Germany (1989).

Artist's life develops among the house in 1, Schitu Măgureanu Str., the carpentry, tailoring and stage-prop workshops from the building bordering the circus dominated by Mihail Kogălniceanu's statue, the upholstery workshop in Independența Rd and his own studio in 7, Domnița Anastasia Str. Beside the setting projects and costume sketches achieved for the Theatre, George paints watercolours and temperas, gouaches and oils. Mișu Weinberg visits him regularly, on *jours fixes*. Certainly, the fact that in Mișu Weinberg's collection, George Ștefănescu's works neighbour those belonging to some great masters of Romanian painting, like Iser, Pallady,

d'Or" pentru regie la Festivalul Filmului de la Cannes. Participă cu lucrări de pictură la Salonul de Pictură și Sculptură al Municipiului București.

Vara, călătorind și în Bulgaria, străbate litoralul de la Nisipurile de Aur la granița cu Turcia. Revine în țară cu desene și acuarele. La Tulcea, Mamaia, Eforie și Constanța umple caiete cu schițe. La Sighișoara, în cetate și în centrul vechi, desenează și pictează acuarele. Impresionat de vestigiile istorice, de patina zidurilor, va reveni în burg în 1966 și 1967.

Personală „G. Ștefănescu – Pictură și grafică” este deschisă în octombrie 1965 în atelierul său din Muzeul Gheorghe Tattarescu. Mișu Weinberg, de-acum un apropiat al pictorului, scrie un text pentru catalogul prefațat de Nestor Ignat. Evenimentul, bine primit de public și critică, sporește numărul colecționarilor care îi cumpără lucrări.

Proiectarea decorurilor piesei *Luceafărul*, de Barbu Ștefănescu Delavrancea (premiere: 13 mai 1967), îi ocupă primele luni ale anului. Spectacolul este reluat în sălile Palatului Brâncovenesc de la Mogoșoaia. În mai participă la Salonul de Primăvară al Pictorilor Bucureșteni, organizat în Parcul Herăstrău. În concediu străbate canalele Deltei Dunării pe un șlep dormitor, iar apoi, la sfatul lui Paul Everac, pictează centrul vechi din Sibiu. Fascinat de peisaj, va reveni în oraș în 1968 și 1970. 1967 se încheie

▲ Cu colecționarul Puiu Andreescu /
With art collector Puiu Andreescu
Constanța, 1965

Petrașcu, Ciucurencu, Lucian Grigorescu, etc., is both a chance and a “burden”.

In 1962, in summer, he spends holidays at the seaside (Constanza, Mamaia, Eforie and Tuzla), painting marines. Watercolour becomes one of his favourite means of expression. In November he opens the exhibition “George Ștefănescu – Painting and Scenography” in the Foyer of the Theatre in Schitu Măgureanu Str.

George designs the settings and costumes for the play *Portretul / The Portrait*, by Alexandru Voitin (premiere: 2 October 1963), and the costumes for *Fii cuminte, Cristofor! / Be Wise, Cristofor!*, by Aurel Baranga (premiere: 25 November 1964). He participates in the Bucharest Biennial of Scenography. 1964 is a year dedicated to studio work. Mișu Wein-

berg’s advice direct George Ștefănescu’s art and career: they choose together the canvases for the solo exhibition which will impose him for good as a painter.

In 1965 Liviu Ciulei asks him to co-design the costumes for the film *Pădurea spânzuraților / Forest of the Hanged*. The direction is granted “Palme d’Or” at the Cannes International Film Festival. George participates with paintings in the Bucharest Salon of Painting and Sculpture.

In summer, travelling in Bulgaria, the painter crosses the

- În atelier, pregătind expoziția din 1967 /
In the studio, preparing the 1967 solo exhibition

cu proiecte de decoruri și costume pentru *Poetul și revoluția*, spectacol realizat după texte semnate de Vladimir Maiakovski (premierea: 3 noiembrie).

Mișu Weinberg îl aduce la atelier pe tânărul medic Florin Colonaș, unul dintre amatorii de artă care îl vor frecventa cu regularitate pe artist. Catalogul celei de-a doua personale, „George Ștefănescu – Pictură”, deschisă în 1968 în atelierul

seaside from Golden Sands to the Turkish border. He comes home with drawings and watercolours. His notebooks are full with sketches achieved at Tulcea, Mamaia, Eforie and Constanza. At Sighișoara, in the citadel and in the old centre, George makes drawings and paints watercolours. Deeply moved by the historical vestiges, by the old-wall patina, he will come back there in 1966 and 1967.

The exhibition “George Ștefănescu – Painting and Graphics” is opened in October 1965 in his studio from the Gheorghe Tattarescu Memorial Museum. Mișu Weinberg, already a close friend, writes a text for the catalogue prefaced by Nestor Ignat. The event is welcomed by both the public and critique, and the number of art collectors wishing to buy his works increases.

The setting design for the play *Luceafărul / The Morning Star*, by Barbu Ștefănescu Delavrancea (première: 13 May 1967), keeps him busy in the first months of the year. The play is also performed in the rooms of the Brancovan Palace at Mogoșoaia. In May he participates in the Spring Salon of the Bucharest Painters, opened in the Herăstrău Park. George spends holidays crossing the Danube Delta channels on a sleeping barge, and in the next weeks, following Paul Everac’s advice, paints the old centre of Sibiu / Hermannstadt. Fascinated by the townscape, he will come back to the place in 1968 and 1970. In the second half of the year he finishes the settings and costumes for *Poetul și revoluția / Poet in the Revolution*, a performance following several texts by Vladimir Maiakovsky (première: 3 November 1967).

Mișu Weinberg brings to George’s studio Florin Colonaș, a young physician and art lover who will pay regular visits to the artist. The catalogue of the next exhibition “George Ștefănescu – Painting”, opened in 1968 in the studio from Domnița Anastasia Str., is foreworded by Florin Colonaș. The art critic Radu Ionescu takes the floor on the varnishing day. The artist designs the settings and costumes for the play *Sfârșitul pământului / The*

din Str. Domnița Anastasia, este prefațat de Florin Colonaș. La vernisaj ia cuvântul criticul Radu Ionescu. Schițează decoruri și costume pentru piesa *Sfârșitul pământului*, de Victor Eftimiu (premierea: 1 decembrie).

1969 este marcat de colaborarea la piesele *Contrapuncte*, de Paul Everac (premierea: 11 martie), *Strigoii*, de Henrik Ibsen (premierea: 21 noiembrie), și *Puricele în ureche*, de Georges Feydeau (premierea: 13 decembrie), la care schițează decorurile și costumele. Participă la „Exposition d’Art roumain contemporain”, deschisă în perioada decembrie 1969–februarie 1970 la Galeria Baccache din Beirut (Liban). Criticul Amelia Pavel semnează prefața catalogului.

Atelierul din Str. Domnița Anastasia este frecventat de artiști și amatori de artă. Cu Lucia Dem. Bălăcescu (1885–1979) și Micaela Eleutheriade (1900–1982) face schimb de tablouri și discută despre artă ori despre tehnica pregătirii suportului și culorilor în pictură. Și pictorița Micaela Eleutheriade, sora Georgetei Wertheimer Ghika, își amenajează un atelier în curtea Muzeului. Din coleg de breaslă și vecin de atelier, George Ștefănescu devine persoana de încredere a doamnei Eleutheriade.

La începutul lui 1970 lucrează la spectacolul *Muzică și poezie*, de Tudor Gheorghe (premierea: 14 martie). Se mută în Vatra Luminoasă, pe Str. Dimitrie Marinescu, nr. 1 A, unde va locui până la plecarea definitivă în Germania (1989). Vara pictează la Sighișoara. În septembrie este vernisată personala de la Galeria Simeza. Criticii Amelia Pavel și Anca Arghir scriu cronici în revistele *România literară* și *Arta*. În octombrie participă la expoziția „Rumänische Malerei und Plastik der Gegenwart”, deschisă la Lüdenscheid (Germania).

În 1971, colaborarea la spectacolele *Patru oameni fără nume*, de Radu Bădilă (premierea: 27 martie), *Povestiri din pădurea vieneză*, de Ödön von Horvath (premierea: 15 mai), și *Ziariștii*,

↳ În fața șevaletului cu *Nud roșu* /
In front of the easel with *Red Nude*
1974

End of the Earth, by Victor Eftimiu (première: 1 December 1968).

1969 is marked by the plays *Contrapuncte / Counterpoints*, by Paul Everac (première: 11 March), and *Strigoii / Ghosts*, by Henrik Ibsen (première: 21 November), for which George sketches the settings and costumes, and by the play *Puricele în ureche / A Flea in Her Ear*, by Georges Faydeau, where he designs the costumes. He participates in “Exposition d’Art roumain contemporain”, opened in December 1969–February 1970 at the Baccache Gallery of Beirut (Lebanon). The art critic Amelia Pavel puts down the catalogue preface.

de Alexandru Mirodan (premierea: 16 noiembrie), îi lasă timp pentru a participa la excursia de studii organizată de U.A.P. la Samarkand și la Salonul Pictorilor și Sculptorilor din București, deschis în septembrie în sălile de expoziții ale Ateneului Român, Str. Franklin, nr. 1–3.

Schițează decoruri și costume pentru spectacolul *Superfestival* 1972, scris de mai mulți autori (premierea: 1 iulie), și participă la „Pictura românească”, expoziție itinerată de U.A.P. la Orly (Franța), Viena (Austria) și la Galeria Watts-Art din New York (S.U.A.). E prezent la Salonul de Pictură și Sculptură dedicat celei de-a 25-a aniversări a Republicii, deschis în Sala Dalles în decembrie 1972–ianuarie 1973.

În februarie 1973 își deschide la Galeria Simeza următoarea personală, Traian Stoica fiind semnatarul prefetei catalogului. Lucrările atestă influența iconografiei și artei populare românești, teme precum „Sfântul Gheorghe în lupta cu balaurul” sau „Isus pe Cruce” fiind reluate și reinterpretate în anii următori. Din pricina cenzurii, le numește „Luptători” sau „Primăvara”. „Primăvara” sau „Zburător” vor fi titlurile viitoarelor cicluri de crucificări.

Piesa *Între noi doi n-a fost decât tăcere*, de Lia Crișan (premierea: 27 noiembrie 1973), este ultimul lui proiect în teatru. După 16 ani petrecuți în preajma scenei, artistul se pensionează pentru a se dedica integral picturii.

În 1974 participă la Salonul de Pictură și Sculptură al Municipiului București, organizat în Sala Dalles în aprilie–mai, și la expoziția „12 Rumänische Maler”, deschisă de U.A.P. la Hamburg (Germania). Ministerul Culturii îi conferă ordinul „Meritul Cultural”. Se stinge din viață Mișu Weinberg, lăsând posterității o colecție unică de artă.

Participarea la Salonul de Pictură și Sculptură al Municipiului București, vernisat în Sala Dalles în decembrie 1975, este,

The studio from Domnița Anastasia Str. is frequented by fine artists and art lovers. With Lucia Dem. Bălăcescu (1885–1979) and Micaela Eleutheriade (1900–1982) he exchanges pictures, discusses art and the techniques the background and colour preparation require in painting. Paintress Micaela Eleutheriade, Georgeta Wertheimer Ghika’s sister, arranges her studio in the Museum courtyard too. From a fellow and studio neighbour, George Ștefănescu becomes Mrs. Eleutheriade’s confident.

At the beginning of 1970, the artist works for the performance *Muzică și poezie / Music and Poetry*, by Tudor George (premiere: 14 March). The Ștefănescu move to the district Vatra Luminoasă, in 1A, Dimitrie Marinescu Str., the place where they will live until 1989, when they will leave for Germany. In summer he paints at Sighișoara. In September his solo exhibition is varnished at the Simeza Gallery. Critics Amelia Pavel and Anca Arghir publish reviews in the cultural magazines *România literară* and *Arta*. In October he participates in the exhibition “Rumänische Malerei und Plastik der Gegenwart”, opened in Lüdenscheid (Germany).

In 1971 George designs the settings for the play *Patru oameni fără nume / Four Nameless People*, by Radu Bădilă (premiere: 27 March), costumes for the performance *Povestiri din pădurea vieneză / Stories from the Vienna Forest*, by Ödön von Horvath (premiere: 15 May), and the play *Ziaristii / Journalists*, by Alexandru Mirodan (premiere: 16 November). He participates in a study travel to U.S.S.R., organized by F.A.U. of Romania – the tour includes the city of Samarkand –, and in the Bucharest Salon of Painters and Sculptors, opened in September in the exhibition halls of the Romanian Athenaeum, in 1–3, Franklin Str.

George creates the settings and costumes for the performance

▸ George & Radu Ștefănescu, 1983
Galeriile de Artă ale Municipiului București /
Art Galleries of the Bucharest Municipality

▲ Fotografie pentru catalog / Photo for the catalogue, 1979
 Galerile de Artă ale Municipiului București /
 Art Galleries of the Bucharest Municipality

pentru pictor, singurul eveniment artistic al anului. Pictează în zonele Mediaș și Bazna și pregătește personala din ianuarie 1976, de la Galeria Căminul Artei, Str. Biserica Enei, nr. 16. Radu Ștefănescu, student la Arhitectură, se implică în pregătirea expoziției (în fotografierea, înrămarea și panotarea lucrărilor, în proiectul de catalog). Relația tată-fiu se transformă într-un parteneriat bazat pe pasiunea comună pentru artele frumoase.

▲ Pietă, tuș pe hârtie / ink on paper, 33 × 23 cm, 1969

Superestival 1972, written by several authors (première: 1 July), and takes part in “Romanian Painting”, the exhibition F.A.U. of Romania itinerates to Orly (France), Vienna (Austria) and Watts-Art Gallery from New York (U.S.A.). He is also present at the Salon of Painting and Sculpture dedicated to the 25th anniversary of the Republic, opened at the Dalles Hall in December 1972–January 1973.

In February 1973 he opens the following solo exhibition at the Simeza Gallery; the catalogue is foreworded by Traian Stoica.

Cutremurul din martie 1977 îi schimbă destinul pentru o lungă perioadă. Muzeul Memorial Pictor Gheorghe Tattarescu este afectat: calcanul blocului învecinat se prăbușește peste o aripă a curții, distrugând-o. Atelierul pictorului și clădirea propriu-zisă nu suferă, dar exponatele sunt preluate și depozitate în vederea etalării lor în viitorul Muzeu al Colecțiilor. În 1978 artistul nu este implicat în evenimente expoziționale.

În 1979 participă la expoziția „Contemporary East European Painting” de la Tokio (Japonia) și la Salonul Municipal de Pictură și Sculptură, organizat în decembrie 1979–ianuarie 1980 la Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Str. Știrbey Vodă, nr. 1, și la Muzeul Colecțiilor de Artă, Calea Victoriei, nr. 111, din București.

În personala deschisă în 1979 la Galeriile de Artă ale Municipiului București, pictorul face o demonstrație de forță. La vernisaj ia cuvântul criticul Dan Grigorescu, semnatarul prefetei catalogului. Etnograful Marcela Focșa, bună prietenă cu Micaela Eleutheriade, panotează cu rafinament entuziast lucrările. Expoziția devine un eveniment de referință în peisajul manifestărilor de artă din București, nu numai prin valoarea lucrărilor și prin selecție, ci și prin excepționala ținută grafică.

În următorii doi ani pictează peisaje la Covasna, Azuga și Bistrița-Năsăud în perspectiva viitoarei expoziții. Personală din octombrie 1983 de la Galeriile de Artă ale Municipiului București îi încununează activitatea artistică. Poetul și jurnalistul Radu Cârneli, bun prieten, și muzeograful Gheorghe Cosma scriu textele catalogului și vernisează expoziția.

Radu Ștefănescu absolvă, în 1978, Institutul de Arhitectură Ion Mincu; este admis în U.A.P. din România, la nou înființata Secție de Design, și, din 1982, lucrează în atelierul tatălui. În toamna lui 1984, cei doi pleacă într-un scurt turneu în vestul Europei. Prima expoziție este deschisă din inițiativa doamnei Isabella Adriaensens van Dyck, soția domnului Hugo

The exhibited works certify the influence of Romanian folk-art iconography; thus, the themes “Saint George Fighting the Dragon” or “Jesus on the Cross”, now first approached, will be resumed and re-interpreted in the following years. Due to censorship, George is obliged to call them “Fighters” or “Spring”. The next crucifixion cycles will be entitled “Spring” and “Flying Man”.

The play *Între noi doi n-a fost decât tăcere / Between Us it Was but Silence*, by Lia Crișan (première: 27 October 1973), for which he sketches the settings, is George’s last project in the Theatre. After 16 years spent close to the boards, the artist retires in order to dedicate his time exclusively to painting.

In 1974 he participates in the Bucharest Salon of Painting and Sculpture, organized at the Dalles Hall in April–May, and in the exhibition “12 Rumänische Maler”, opened by F.A.U. of Romania in Hamburg (Germany). The Ministry of Culture grants him the Cultural Merit Order. Mișu Weinberg dies, leaving posterity an exquisite art collection.

For George, the Bucharest Salon of Painting and Sculpture, varnished in December 1975 at the Dalles Hall, is the unique artistic event of the year he participates in. He paints in the surroundings of Mediaș and Bazna and prepares his next solo exhibition, opened in January 1976 at the Căminul Artei Gallery, in 16, Biserica Enei Str. Radu Ștefănescu, then a student at the Institute of Architecture, is involved in the exhibition: he takes the photos, frames and displays the works on the cymas, designs the catalogue. The relationship father-son develops into a partnership based on their common passion for fine arts.

The earthquake of March 1977 changes George’s destiny for a long period. Gheorghe Tattarescu Memorial Museum suffers great damages: the blind wall of the nearby block-of-flats falls and destroys one courtyard wing. George’s studio and the building proper are not affected, but the Museum exhibits are

↳ Fotografie pentru catalog / Photo for the catalogue, 1983
 Galerile de Artă ale Municipiului București /
 Art Galleries of the Bucharest Municipality

Adriaensens, primarul localității Willebroek (Belgia), iar a doua, cea de la Werdohl (Germania), este organizată de Adriana, prietena din copilărie a lui Radu, viitoarea lui soție. Cu ocazia călătoriei, artistul vizitează orașele Bruges, Bruxelles, Anvers, Casa Memorială Rubens, diferite muzee și... Lüdinghausen, locul în care își va trăi ultimii ani. Este invitat să expună în mai multe orașe din Germania.

La întoarcerea în țară se confruntă cu o iarnă cumplită: energia termică și electrică este raționalizată, Bucureștiul fiind condam-

taken over and stored in a different place in view of their display in the future Museum of Collections. In 1978 the painter does not participate in any exhibitional event.

In 1979 the artist is present in the exhibition "Contemporary East European Painting" from Tokyo (Japan) and in the Municipal Salon of Painting and Sculpture, organized in December 1979–January 1980 at the Art Museum of the Socialist Republic of Romania, in 1, Știrbei Vodă Str., and in the Museum of Art Collections, in 111, Victoria Way (Bucharest).

In the solo exhibition opened in 1979 at the Art Galleries of the Bucharest Municipality, the painter shows his full creativity. On

nat la frig și întuneric. Abia dacă reușește să ajungă la atelier. Dar în primăvară reia lucrul, pictează și primește vizitatori. Personală organizată la Galeria Hagenring din Hagen (Germania) este vernisată în octombrie 1985 în lipsa artistului. Reînvie proiectul monografiei George Ștefănescu; istoricul și criticul de artă Adriana Bobu, pe atunci, muzeograf la Casa Memorială Gheorghe Tattarescu, adună materialul necesar, iar Dinu Lazăr fotografiază lucrările selectate. Volumul apare în seria „Artiști români” a Editurii Meridiane din București, în toamna lui 1987, la câteva luni după stabilirea lui Radu în Germania.

Despărțirea de fiu, devenit fidel colaborator, este suportată greu de artist. Pictează în continuare, iar criticii de specialitate (Constanța Iliescu, Theodor Redlow) îl răsplătesc cu articole elogioase. La vârsta de 75 de ani, în noiembrie 1989, pleacă definitiv, împreună cu Didi, în Germania, țara în care se stabilește fiul lor. Atelierul, lucrările personale, arhiva și colecția de artă, locuința, familia, prietenii și cunoștințele, renumele, tot ce acumulase cu un efort inimaginabil după întoarcerea de pe front, rămân în România.

Inițial locuiește la Lüdinghausen-Seppenrade, pe Dülmenerstr., nr. 22, în casa lui Radu; lucrează grafică și pictură în ulei în atelierul amenajat în locuință. Adriana, nora artistului, se ocupă de formalitățile necesare stabilirii în Germania. Recunoașterea, de către oficialități, a germanității lui Didi îl ajută să primească cetățenia germană și drepturile aferente. Începe o viață nouă într-un orașel din Münsterland, în apropierea graniței cu Olanda, și expune alături de Radu în Harsewinkel și Ennepetal (Germania). Face cunoștință cu artiști plastici și critici de artă, onorați să aibă de-a face cu un „senior” în ale picturii. Presa scrie despre el, familia și arta sa, este prezentat amatorilor de artă.

1990 este un an cu evenimente culturale care depășesc cadrul orașului Lüdinghausen. La Bremen, Hans Peter Labonte, jurna-

▲ George & Radu Ștefănescu, 1984
Fotografie pentru catalog / Photo for the catalogue

the varnishing day, Dan Grigorescu, who signs the catalogue preface, takes the floor. Ethnographer Marcela Focșa, Micaela Eleutheriade's friend, displays enthusiastically painter's works on the cymas. The exhibition is considered a reference cultural event in Bucharest, not only due to the artistic value of works, but also to the exquisite graphic display.

In the following two years George paints landscapes at Covasna, Azuga and Bistrița-Năsăud. The solo exhibition varnished in October 1983 at the Art Galleries of the Bucharest Municipality crowns his artistic activity. Poet and journalist Radu Cârnelci, artist's good friend, and museographer Gheorghe Cosma sign the catalogue texts and take the floor on the varnishing day.

Radu Ștefănescu, who, in 1978, graduates Ion Mincu Institute of Architecture, is admitted in the newly-created Design Section of the F.A.U. of Romania; after 1982, Radu works in his father's studio. In 1984, in autumn, George and Radu make a short tour of Western Europe. Their first exhibition is opened at Willebroek (Belgium), at the initiative of

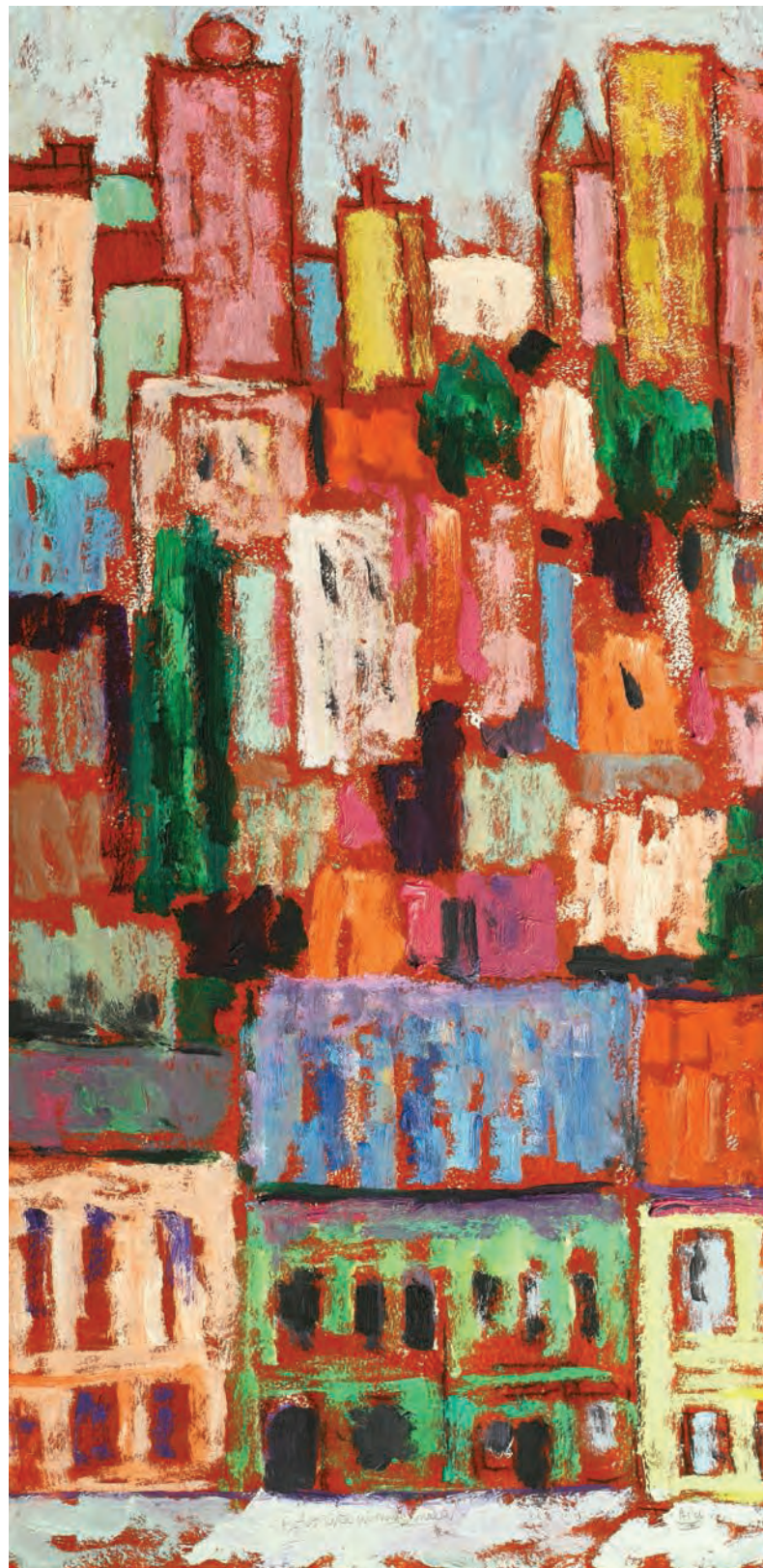
list de radio, pictor, galerist și amator de artă, îi deschide prima personală, vernisată la Galeria Helmar H. Veltzke, itinerată apoi la Queen's Gallery și la Galeria.

Se mută cu Didi pe Werdenerstr., nr. 7, în zona rezidențială centrală a orașului; își amenajează atelierul, face plimbări pe râul Stever și la Burg Vischering, cetatea înconjurată de apă, întâlnește lume și, mai ales, pictează. Iarna participă la două expoziții de grup deschise în oraș: la Galerie im kleinen Haus, organizată de galeristul Andreas Alba, și în sălile din Burg Vischering. Expoziția „9 Künstler aus Lüdinghausen” este organizată de Münsterlandmuseum, prefața catalogului fiind semnată de Dr. Falco Herlemann.

Expoziția „Vater und Sohn im Spiegel der Kunst”, proiectată pentru 1985, se deschide în decembrie 1990; titlul este inspirat de o fotografie semnată de Dinu Lazăr, tipărită pe invitație. Dr. Jenny Sarazzin, referent cultural la Kreis Coesfeld, deschide expoziția. În România apare volumul Dornei Munteanu, *Mărturisiri și reflecții ale unui colecționar de artă*, în care operei lui George Ștefănescu i se dedică un capitol.

Între anii 1989 și 1991 își semnează lucrările Ștefan. Descoperă în Breslauerring (Lüdinghausen) un apartament cu un perete de sticlă și o priveliște remarcabilă. Generosul atelier amenajat în noua locuință, lumina plăcută care cade pe șevalet și, cu siguranță, frumusețea naturii înconjurătoare îl stimulează: face lucrări abstracte de mari dimensiuni. Experimentează noi suporturi și tehnici de pictură. Devine membru al Asociației KAKTus Kunstverein e.V. din oraș. În iarna lui 1991 participă la Târgul de Artă din Burg Vischering, iar în anul următor, împreună cu colegi de breaslă din Asociația Hamalandekreis der Künste, la expoziții de grup găzduite în monumente istorice din orașele Ahaus și Bocholt (Germania).

În 1992 Didi este supusă unei intervenții chirurgicale. În lucrări reia semnătura ștefănescu (în minuscule), dar alături de data, consemnată prescurtat, va apărea un cod compus dintr-o cifră și litera D: 1/D, 2/D ș.a.m.d., reprezintă numărul de ani trecuți de la operația care a salvat viața soției sale. Se ivește însă o nouă încercare: operația pe cord deschis. Intervenția, făcută în UniKlinik Münster, reușește. Urmează o

Mrs. Isabella Adriaensens van Dyck, Mayor Hugo Adriaensens' wife, while the second, varnished in Werdohl (Germany), is organized by Adriana, Radu's friend and future wife. During the travel, the artist visits Brugge, Brussels, Antwerp, the Rubens Memorial House, different museums and... Lüdinghausen, the place where George will spend his last years.

Back home, the artist is obliged to face the terrible winter of 1985: energy rationalizing condemns Bucharest to coldness and darkness. George is hardly able to reach his studio. But in spring he resumes work: he paints and receives guests. The artist cannot attend his solo exhibition organized in Hagenring Gallery from Hagen (Germany), varnished in October. The project of the monography *George Ștefănescu* revives: art historian and critic Adriana Bobu, then a museographer at the Gheorghe Tătărescu Memorial Museum, gathers the material, while Dinu Lazăr shoots the selected works. The volume is issued in the series "Romanian Artists" of the Meridiane Publishing House from Bucharest, in the autumn of 1987 (a couple of months after Radu's settlement in Germany).

George's separation from Radu, painter's loyal collaborator, is hard to bear. The artist goes on with his painting, and the art critics (Constanța Iliescu, Theodor Redlow) put down eulogistic articles about him. At the age of 75, in November 1989, he and Didi leave for Lüdinghausen, the place their son has settled. Painter's studio, his works and archive, the art collection, his relatives, friends and acquaintances, his artistic reputation, everything he has gathered with unconceivable efforts after coming back from the front, are left in Romania.

At the beginning George and Didi live at Lüdinghausen-Seppenrade, in 22, Dülmenerstr., in Radu's house; the artist makes graphic works and oil paintings in a studio arranged in the apartment. Adriana, George's daughter-in-law, deals with the procedures required by couple's settlement in Germany. The officials recognize Didi's German origin, and, after a short time, the seniors receive German citizenship and full rights. They

◀ Str. Domnița Anastasia, nr. 7 – „Acolo este inima mea!” /
7, Domnița Anastasia Str. – “My heart has lingered there!”
ulei pe carton / oil on cardboard
64.5 × 64 cm, 1999

lungă perioadă de recuperare, în care Didi îl însoțește ca o umbră, citindu-i dorințele din priviri.

În 1994, prietenii îi organizează o expoziție personală la Singapore, prilejuită de itinerarea Colecției Skillicorn. După o lungă convalescență, în primăvara lui 1995 hotărăște să revadă Bucureștiul. Vizitează Muzeul Național de Artă, Muzeul Colecțiilor, galeriile unde expusese cândva, Muzeul Gheorghe Tattarescu, de care îl leagă cea mai frumoasă perioadă a vieții. Își revede vechii prieteni, precum colecționarul Mircea Penciulescu și artistul plastic Dragoș Morărescu, familia și foștii vecini. După șase ani de absență din Capitală, după toate transformările postrevoluționare și perioada trăită în liniștitul burg din Münsterland, tumultul orașului și întâlnirile îl obosesc.

Galeria Noran din Lüdinghausen este interesată de lucrările artistului; în 1996, în urma vizitelor făcute la atelier, îi organizează o expoziție personală. La vernisaj ia cuvântul galerista Angelika Schwering la Roche, iar presa comentează creația pictorului octogenar prin articole precum „Lyrischer Kolorist läßt Farbe sprechen”.

Vârsta își spune cuvântul. În 1997, cu regret, artistul renunță

▲ Autoportret / Selfportrait
ulei pe carton / oil on cardboard
70 × 54.5 cm, 1963

start a new life in a little town from Münsterland, close to the Dutch border. George exhibits, together with Radu, in Harsewinkel and Ennepetal (Germany). He meets fine artists and critics, and all of them seem honoured to deal with a “master” of painting. The press publishes articles about him, his family and art, he is introduced to art lovers.

In 1990 the artist participates in some cultural events taking place outside Lüdinghausen. In Bremen (Germany), Hans Peter Labonte, a radio journalist, painter, gallerist and art lover, itinerates George’s first solo exhibition from Helmar H. Veltze Gallery to Queen’s Gallery and then to Galeria.

George and Didi move to 7, Werdenerstr., in the central residential area of the

town, where the painter arranges his studio; the artist walks along the banks of the Stever and to Burg Vischering, the citadel surrounded by water, meets people and... paints. In winter he participates in two group exhibitions opened at Lüdinghausen: the first at Galerie im kleinen Haus, organized by gallerist Andreas Alba, and the second in the Burg Vischering rooms. The exhibition “9 Künstler aus Lüdinghausen” is organized in Münsterlandmuseum, the catalogue preface being signed by Dr. Falco Herlemann.

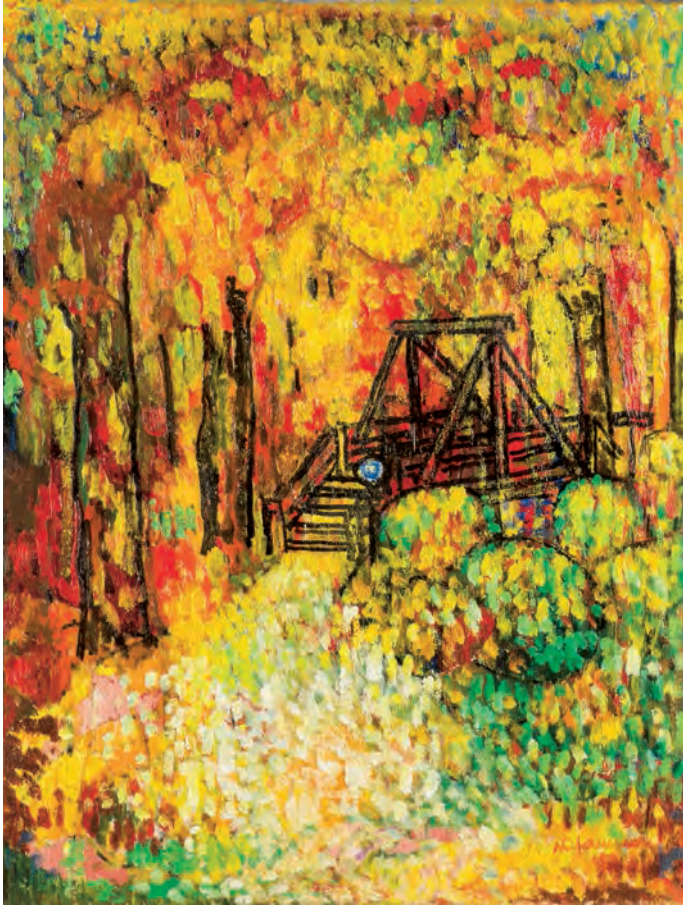
la apartamentul cu priveliște de vis în favoarea unei locuințe amplasate la parter, cu „vedere” la fel de îmbietoare, situată pe Sendenerstr., nr. 2. Prin fereastră se zărește râul Stever și podul (pe care îl va picta), iar în fundal, copacii din Burg Vischering. Și aici își amenajează un atelier, completat de un spațiu destinat depozitării lucrărilor făcute după stabilirea în Germania.

▾ Muzica / The Music
ulei pe pânză / oil on canvas
80 × 99 cm, 1978

Exhibition “Vater und Sohn im Spiegel der Kunst”, planned for 1985, is opened in December 1990; the title is taken after that of Dinu Lazăr’s photo, printed on each invitation. Dr. Jenny Sarazzin, a cultural referee at Kreis Coesfeld, varnishes the event. In Romania, Dorina Munteanu’s volume *Mărturisiri și reflecții ale unui colecționar de artă / Confessions and Reflections of an Art Collector* dedicates a chapter to George Ștefănescu’s oeuvre.

In 1989–1991 he signs his works *Ștefan*. In Breslauerring

↳ Podul de pe Stever / Bridge over the Stever (Münsterland)
ulei pe pânză / oil on canvas
65 × 50 cm, 2001

Urmează două expoziții: la Münster, la o filială a Galeriei Noran, și la Hamm (Germania), în Galeria Wöhrle. La vernisajul celui de-al doilea eveniment ia cuvântul Hans Peter Labonte, care, impresionat de forța creatoare din ultima perioadă, propune o nouă serie de expoziții. După operația reușită de cataractă, artistul trimite pânze pentru „Kunstaussstellung von George Stefanescu – Ein Spaziergang im Garten des Hahns” (titlu inspirat de o lucrare de mari dimensiuni), deschisă în Haus Hünenburg din Bremen în 6 iunie 1998. Expune în Galeria Käther Böke din Leer (Germania). Ambele expoziții sunt orga-

(Lüdinghausen) George discovers an apartment with a glass wall facing a remarkable landscape. The generous studio of couple’s new dwelling, the agreeable light falling upon the easel and, certainly, the beautiful surroundings stimulate him: he achieves now large abstract works. The artist approaches new media and painting techniques. He becomes a member of the KAKTus Kunstverein e.v. from the town. In the winter of 1991 he participates in the Art Fair from Burg Vischering, and in 1992, together with his fellows from the Hamalandkreis-der-Künste Association, he is displayed in the group exhibitions housed in the historical monuments of Ahaus and Bocholt (Germany).

In 1992 Didi suffers a surgical operation. George resumes his former signature *ștefănescu* (in small letters), but beside the date, a shortened code made up of a figure followed by the letter D appears: *1/D*, *2/D*, etc. renders the number of years passed since the salutary intervention his wife underwent. George’s open-heart intervention, made at UniKlinik Münster, is also successful. A long period of recovery follows, and Didi accompanies him like a shadow, reading painter’s wishes in his eyes.

In 1994 the solo exhibition his friends organize in Singapore accompanies Skillicorn Collection’s itinerancy. After a long convalescence, in the spring of 1995, George decides to see Bucharest. He revisits the National Museum of Art, the Museum of Art Collections, the galleries where he had once exhibited, Gheorghe Tattarescu Memorial Museum, which stood for the most beautiful period in his life. He meets several old friends – among whom art collector Mircea Penculescu and the fine artist Dragoș Morărescu –, his relatives and former neighbours. After six years of absence, after the post-Revolution changes and the life spent in the quiet small town of Münsterland, the city tumult and the encounters make him feel tired.

nizate și vernisate de Hans Peter Labonte. Și Galeria Noran din Lüdinghausen îi oferă prilejul unei expoziții.

Personală organizată în noiembrie–decembrie 1999, în Foaierul Sparkasse din Lüdinghausen, vernisată de Hans Peter Labonte, îi încununează ultimii 10 ani de activitate. În presă apar articole precum „Explosion von Licht und Farbe ist Stefanescus Markenzeichnen”, care evidențiază cromatica artistului. Urmează o perioadă în care pictorul lucrează în liniște, bucurându-se de o binemeritată senectute. Este vizitat de prieteni și cunoștințe, dar, de multe ori, se gândește cu nostalgie la ultimul său atelier bucureștean, la nenumăratele „șuete” purtate la adăpostul zidurilor groase, ca de cetate, ale Muzeului Tattarescu.

Cu ocazia unei vizite la atelier, Hans Peter Labonte „se îndrăgostește” de lucrarea *Der große Vogel*. În 2003 organizează două expoziții cu acest titlu: la Galeria Klostermühle din Heiligeberg și la Volksbank Achim din Bremen (Germania). 2004 este marcat de împlinirea vârstei de 90 de ani. În 20 aprilie, primăria orașului Lüdinghausen, împreună cu KAKTus Kulturforum Lüdinghausen, cu sprijinul filialei Volksbank din oraș, vernisează expoziția „Licht und Farbe – George Stefanescu”, ocazie cu care este lansat site-ul oficial al pictorului.

Starea sănătății nu îi mai permite să picteze, mâinile încep să-i tremure. Nu se lasă: descoperă că, dacă poartă la încheietura mâinii o brățară de sport lestată, poate desena. Face plimbări zilnice pe malul râului Stever în compania iubitei Didi, căreia îi dedică lucrări, cum făcuse în tinerețe. Citește cu pasiune cărți aduse din România, ascultă muzică clasică, dar nu mai poate lucra. În 29 octombrie 2007, la vârsta de 93 de ani, se stinge.

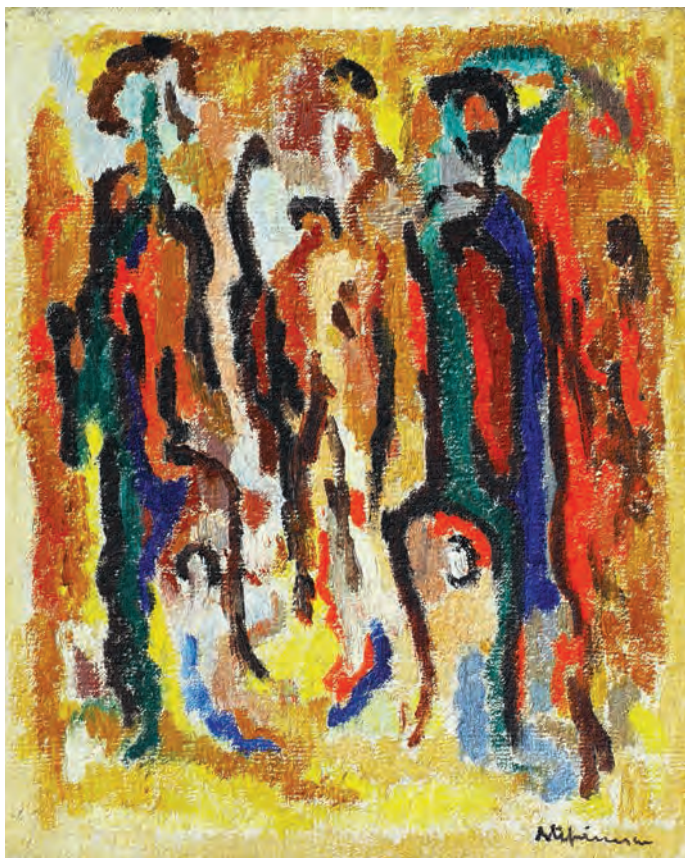
Amintirea lui rămâne vie atât în familie, cât și în cercul celor care l-au cunoscut. În 20 aprilie 2010, canalul TVR Internațional, în cadrul emisiunii „Jurnal de secol”, difuzează un scurtmetraj

▲ În atelier / In the studio
Breslauerring, 1994

Noran Gallery from Lüdinghausen is still interested in artist's works; in 1996, after a couple of visits to George's studio, they open a solo exhibition. Gallerist Angelika Schwering la Loche takes the floor on the varnishing day, and the press comments octogenarian painter's works in articles like "Lyrischer Kolorist läßt Farbe sprechen".

Unfortunately, old age limits his impetus. In 1997, though regretting, the artist is obliged to leave couple's beautiful dwelling and move into a groundfloor apartment in 2, Sendenerstr. From the window he can see a beautiful

▸ Cântarea ielelor / Fairies' Song
ulei pe pânză / oil on canvas
40.5 × 32.5 cm, 1972

despre George Ștefănescu, produs de Dan Paul Ionescu. În 20 aprilie 2011, Radu Ștefănescu înființează în București „Fundatia Pictor George Ștefănescu”, cu scopul cultivării memoriei artistului. În cadrul „Anului Arhitecturii”, eveniment organizat de Institutul Cultural Român la Praga în 27 iunie 2011, pe site-ul Institutului apare articolul „George Ștefănescu – pictor și scenograf român”.

Revista *Arhitectura* (editată de Uniunea Arhitecților din România), nr. 3, 2012, publică, la rubrica „Oglindiri”, articolul „Roșu de Bitolia – un longeviv pe scena picturii”, scris de criticul de artă Aurelia Mocanu. În 30 noiembrie 2012 se deschide

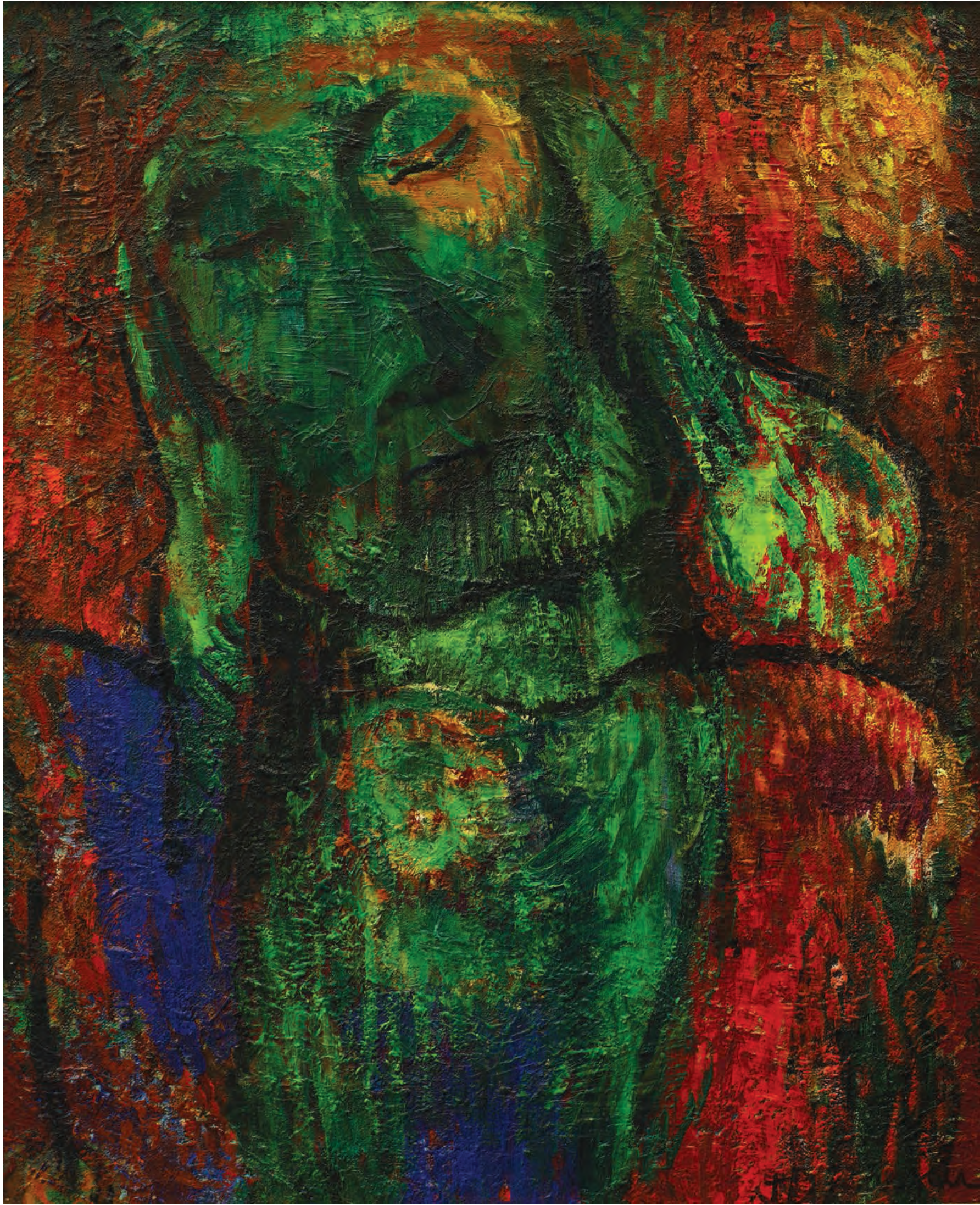
scenery: the Stever River and the bridge – he will even paint it! –, as well as the trees from Burg Vischering. Here too he arranges a painter's studio, to which a space meant to store the works made in Germany is added.

Two exhibitions follow: in Münster, at a Noran Gallery branch, and in Hamm (Germany), at the Wöhrle Gallery. Hans Peter Labonte takes the floor on the varnishing day of the second event. Impressed by artist's creativity at this age, the critic organizes a new series of exhibitions. After the successful eye intervention (cataract), George sends canvases to “Kunstaussstellung von George Stefanescu – Ein Spaziergang im Garten des Hahns” (the title of a large work of his), opened in Haus Hünenburg from Bremen on 6 June 1998. He also exhibits at the Köther Böke Gallery from Leer (Germany). The Noran Gallery from Lüdinghausen also opens a solo exhibition.

The next solo exhibition, opened in November–December 1999 in the Sparkasse Foyer of Lüdinghausen, varnished by Hans Peter Labonte, crowns his last ten years of creation. Articles like “Explosion von Licht und Farbe ist Stefanescus Markenzeichnen” highlight painter's chromatics. In the next period the artist works in a perfect peace of mind, enjoying a well-deserved senescence. He is visited by friends and acquaintances, but often thinks nostalgically at his last Bucharest studio and at the numberless “chats” the thick, fortress-like walls of the Gheorghe Tattarescu Memorial Museum used to listen to.

On the occasion of a visit in artist's studio, Hans Peter Labonte falls in love with the work *Der große Vogel*. In 2003 the journalist organizes two exhibitions with this title: at the Klostermühle Gallery from Heiligeberg (Germany) and at Volksbank Achim from Bremen. In 2004 he reaches the age of 90. On his birthday (20 April), the Lüdinghausen Mayoralty and KAKTus

▸ Mesia / Messiah
ulei pe pânză / oil on canvas
66 × 54 cm, 1983

la Lüdinghausen expoziția „George Ștefănescu (1914–2007) – Was bleibt ist die Farbe”. Prof.Dr. Wolfgang Schneider, prietenul pictorului, vernisează evenimentul, ocazie cu care este audiat un program de muzică clasică românească.

Kulturforum, with Volksbank's support, organize the exhibition “George Stefanescu – Licht und Farbe”; painter's official site is launched on the occasion.

George's health condition worsens: his hands start trembling. But he does not give up: with a leaden bracelet, the artist can still draw. He walks daily along the Stever River accompanied by his beloved Didi, to whom he dedicates works, the way he has done at the beginning of their relationship. He passionately reads books brought from Romania, listens to classical music, yet, unfortunately, cannot work. On 29 October 2007, at the age of 93, he passes away.

His memory is still alive both in the family circle and among those who have met him. On 20 April 2010, in “A Century Journal” issue of the TVR International Channel, Dan Paul Ionescu's short-reel film about George Ștefănescu is broadcast. On 20 April 2011 Radu Ștefănescu sets up the “Painter George Ștefănescu

Foundation”, whose aim is to observe artist’s memory. On the occasion of the “Year of Architecture”, an event the Romanian Cultural Institute celebrated in Prague (Czech Republic) on 27 June 2011, the article “George Ștefănescu – pictor și scenograf român” / “George Ștefănescu – Romanian Painter and Scenographer” appears on the site of the Institute.

In *Arhitectura* (a review of Architects’ Union of Romania), No. 3, 2012, under the heading “Reflections”, art critic Aurelia Mocanu publishes the article “Roșu de Bitolia – un longeviv pe scena picturii” / “Bitola Red – A Longeval Artist on the Painting Stage”. On 30 November 2012, five years after painter’s death, the exhibition “George Ștefănescu (1914–2007) – Was bleibt ist die Farbe” is opened at Lüdinghausen. Prof.Dr. Wolfgang Schneider, painter’s friend, varnishes the event, and the audience is offered a program of Romanian classical music.

▼ Triptic / Triptych
guașă pe carton / gouache on cardboard
19.5 × 65 cm, 1998

Radu Ștefănescu

